posel zpod Žalého

4
2023
ročník
XXXIII
CENA 15 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO • PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

obsah

z obce
Slovo starosty 3
Zápis z 5. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko 4
Společenská kronika 8

spolky
ZŠ Benecko – školní výlet do Mirakula 9
Spaní ve škole 10
Moje maminka 11
Z hradního deníku paní Ruprechty 14

z regionu
Co si zabalit při evakuaci? 17

historie
Reforma 18
Léčivé byliny 19
Jak vychovávat děti – Dítě a vnější svět 22
Bulvár ztracených iluzí– Malá retrospektiva 24
Pojďte a poslyšte 27
Obrazy zimní horské krásy 30

pohádka
Krakonoš a truhlář 33

geologie
Skrytá krása kamenů 35

Fotografie na obálce: K článku paní Ruprechty na stranách 14–16

posel zpod Žalého

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno
ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 17. 8. 2023. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla.

Hned úvodem vás musím seznámit s čerstvou informací, kterou jsem obdržel od pana Svitáka, náměstka hejtmana Libereckého kraje. Je to stručné sdělení, abychom v nejbližší době nepočítali s dalšími opravami silnice v naší obci. Důvodem je, že už v posledních letech u nás udělali oprav dost. Musím přiznat, že je to pro mě velké zklamání. Věřil jsem, že po létech jednání, kterých byly desítky, hejtmanem kraje počínaje, přes jeho náměstky, vedoucí odborů i vedení Krajské správy silnic, že se konečně po 20ti letech dočkáme opravených krajských silnic v obci. Argument, že už se toho u nás udělalo dost, neberu. Pokud se celá desetiletí do krajských silnic u nás nedávalo nic, je logické, že se to jednou projeví a bude třeba opravit vše. K životnosti silnic v minulosti nepřispěly zanešené příkopy, ucpané propustky, zarostlé krajnice. Voda spolu se zubem času vykonaly své. Na mě to působí, že se odešlo od nedodělané práce, skončilo se nad Mrklovem a na víc asi nemáme nárok.

Já se s tímto postojem kraje nehodlám smířit a i nadále budu vyvíjet maximální snahu o to, aby se opravy dokončily. Vítám i podporu občanů Mrklova, které zastupuje Luděk Trýzna. Je dobře, že i on se aktivně podílí na přesvědčování krajských politiků, aby nás nehodili přes palubu. Záměrně zde zmiňuji politiky. Protože o tom, co kde dostane přednost a co se odloží, rozhodují právě politici. Pamatuji si, že když kraj vedla ODS, neudělali pro nás skoro nic. Po nich ČSSD, ti neudělali vůbec nic. Teprve s nástupem SLK do vedení kraje se věci trochu rozhýbaly a nám svitla naděje, že se silnice konečně dočkáme. Chvíli to sice ještě trvalo, ale nakonec se práce rozjely. O to větší zklamání je nyní, když nám sdělili, že končí, že jsme již dostali dost.

Pravdou však je, že ani některé další silnice na Jilemnicku nejsou v pořádku. Stačí, když jedete na Košťálov a Lomnici, jak tam vypadá silnice. Trochu záhadou mi je, jak to dělají v Jižních Čechách. Mám proježdění Třeboňsko i Šumavu na kole i na motocyklu a tam jsem snad nenarazil na rozbitou silnici. Takže se dál budeme snažit argumentovat a přesvědčovat vedení kraje, uvidíme, jak budeme úspěšní.

Máme za sebou letní prázdniny a většinou i dovolené. Právě z důvodů čerpání dovolených bývá v tomto období trochu útlum v pracovních aktivitách. Naopak ale pokud je třeba něco vylepšit ve školních budovách, tak k tomu jsou prázdniny ten správný čas. Proto i my jsme to využili a opět něco ve školách zvelebili. Snažíme se každým rokem o zlepšení prostředí pro žáky i učitele a myslím, že je to vidět. Letos došlo ve školní budově na Benecku k rekonstrukci šaten pro žáky, nová podlaha, osvětlení, nábytek, malby. S tím se nechal položit i nový povrch schodiště do prvního patra. V Dolních Štěpanicích je také obnovená podlaha ve třídě, část elektroinstalace, nová tabule, malby.

Jinak během prázdnin probíhala běžná pravidelná údržba obce, kterou nám většinou zajišťuje obecní Středisko služeb. Je to hlavně sekání trávy podél cest a na veřejných prostranstvích, údržba mobiliáře v terénu, čistění odvodnění cest, údržba obecních

budov, svoz tříděných odpadů na sběrný dvůr, vyvážení odpadkových košů a úklid obce. Zaměstnanci služeb také vyrobili novou čekárnu do Mrklova na zastávku u pečovatelského domu. Kdo jste tam ještě nebyl, zajeďte se podívat. Teď ta mrklovská náves vypadá opravdu hezky. Ještě nám zbývá něco udělat se starou hasičárnou, zvažuje se přestavba na obecní byt.

V souvislosti s úklidem obce a údržbou zeleně chci opět apelovat na vlastníky pozemků nejen podél obecních cest, ale i krajské silnice procházející obcí. Je potřeba, aby jste si stromy, keře a různé živé ploty udržovali tak, aby nezasahovaly do průjezdního profilu komunikací. Při údržbě dřevin počítejte s tím, že v zimě když je na větvích sníh, vyváhnou se do cesty, takže to zaberte raději trochu víc. I na výšku je potřeba počítat s tím, že svozová auta na odpad nebo vozidla zimní údržby mají výšku téměř 4 m. A suché stromy nebo silné větve odstraňte úplně, ty vyloženě ohrožují uživatele komunikací.

Na závěr dnešního psaní přeji všem hezký zbytek léta a školákům úspěšné vykročení do nového školního roku.

Váš starosta

Zápis z 5. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko,

které se konalo dne 28. 6. 2023 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17:00 hodin.

5. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17:06 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 13, omluveni (Ing. Mgr. A. Hanušová Ph. D. a V. Šír).

1) Schválení a) programu zasedání, b) ověřovatelů zápisu: P. Wiesner, M. Zelinka, c) zapisovatelky: E. Nováková.

1) Schválení a) programu zasedání, b) ověřovatelů zápisu: Bc. D. Brožek a K. Tomáš, c) zapisovatelky: I. Koudelková.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Bc. D. Brožek a K. Tomáš, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

2) Schválení zápisu ze 4. OZ ze dne 3. 5. 2023.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje zápis z 4. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 3. 5. 2023.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 2) schváleno.

3) Schválení rozhodování OR ze dne 15. 5. a 12. 6. 2022.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozhodování Rady Obce Benecko ze dne 15. 5. a 12. 6. 2022.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 3) schváleno.

4) Závěrečný účet obce za rok 2022. Zastupitelé byli seznámeni s Návrhem závěrečnému účtu obce za rok 2022. Podklady pro Závěrečný účet Obce Benecko za rok 2022 jsou k nahlédnutí na obecním úřadě a Návrh závěrečného účtu obce za rok 2022 včetně příloh je zveřejněn na úřední desce obce. V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů v podrobném členění a obsahu, vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Součástí Závěrečného účtu obce je Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce za rok 2022. Zpráva o přezkoumání hospodaření obce za rok 2022 je k nahlédnutí na obecním úřadě a je zveřejněna na úřední desce obce. Při kontrole hospodaření obce za rok 2022 nebyly zjištěny chyby a nedostatky podle § 2 a § 3 zákona č. 420/2004 Sb.

   Návrh usnesení: Zastupitelé vyjádřili souhlas s celoročním hospodařením Obce Benecko za rok 2022 bez výhrad. Při přezkoumání hospodaření Obce Benecko za rok 2022 nebyly zjištěny chyby a nedostatky.

   Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 4) schváleno.

5) Účetní závěrka za rok 2022. Zastupitelé byli seznámeni s podklady pro účetní závěrku za rok 2022. Podklady pro účetní závěrku jsou k nahlédnutí na obecním úřadu a jsou zveřejněny na úřední desce obce. Účetní závěrka obsahuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohy. Po schválení účetní závěrky bude převeden Výsledek hospodaření (431/432, 432/431).

   Návrh usnesení: Zastupitelé schvalují Účetní závěrku Obce Benecko k rozvahovému dni 31. 12. 2022.

   Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 5) schváleno.

6) Střednědobý výhled rozpočtu obce. Zastupitelé byli seznámení s Návrhem střednědobého výhledu rozpočtu obce. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu je zveřejněn na úřední desce obce a na internetových stránkách obce. Nahlédnout do jeho listinné podoby je možno na obecním úřadu.

   Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje změnu Střednědobého výhledu rozpočtu obce do roku 2029.

   Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 6) schváleno.

7) Účetní a rozpočtové záležitosti. Změna rozpočtu č. 3/2023 – rozpočtové opatření č. 3 Příjmy: Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka 1211,4111–4216, paragraf: /3639, 6171, 6409/. Výdaje: Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka 5001–6999, paragraf: 2212, 3419, 3639, 6171, 6409. Změnou č. 3/2023 rozpočtové opatření č. 3 nebudou navýšeny příjmy a výdaje rozpočtu obce. Příjmy celkem: 31 000 000,– Kč. Výdaje celkem: 28 000 000,– Kč

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje změnu rozpočtu č. 3/2023 rozpočtových opatření č. 3.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 7) schváleno.

8) Schválení OZV č. 2/2023. Starosta seznámil přítomné s OZV.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo obce schvaluje OZV č. 2/2023, kterou se zrušuje OZV č. 4/2021 o nočním klidu.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 8) schváleno.

9) Záležitosti Střediska služeb. Starosta předal slovo jednatelům Střediska služeb. K. Tomáš – provádíme úklid po obci, sekání u škol, na hřbitovech, podle cest, Singltrek, u trpaslíka, bagrování na Dolním Benecku, instalace laviček na Lufťákovu stezku, o víkendu zahájíme letní provoz lanovky, pracujeme na rekonstrukci škol,, v Dolních Štěpanicích se předělává třída, na Benecku šatny. Chtěl bych poděkovat zaměstnancům Střediska služeb za pracovní nasazení. J. Gerstner – připravujeme lanovku a káry na letní provoz. D. Brožek – rada pověřila Středisko služeb realizací záměru 3D bludiště, na který jsme získali dotaci. Tuto dotaci bychom příště nemuseli získat. Probíhá průzkum lokality určený pro vybudování trailů, na podzim budeme podávat žádost na KRNAP a ŽP Jilemnice na realizaci. Na Lišce nás čeká výměna přepravního zařízení, obnova spodní stanice vleku a bufetu. Záměr vybudování bufetu u horní stanice lanovky je v územním plánu, po zimě zadáme zpracování projektu.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

10) Zřizovací listina ZŠ A MŠ Benecko. Řešíme možnost sloučení ZŠ a MŠ Benecko do jedné příspěvkové organizace. Starosta se sešel s vedením ZŠ a MŠ Benecko, aby prodiskutovali možnosti sloučení škol.

Návrh usnesení: Obecní zastupitelstvo schvaluje dodatek č. 2 ke zřizovací listině Základní školy Benecko, příspěvkové organizace, kterým se mění název na „Základní škola a Mateřská škola Benecko," příspěvková organizace, zároveň ruší zřizovací listinu Mateřské školy Benecko, p. o. , činnost nově vzniklé školy se rozšiřuje o činnost mateřské školy a schvaluje se převod majetku z MŠ Benecko, p. o. na Základní školu a Mateřskou školu Benecko, p. o. s platností od 1. 8. 2023.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 10) schváleno.

11) Pozemkové záležitosti. Paní Pourová požádala o odkup části pozemku v Mrklově, o odkup další části tohoto pozemku požádali manželé Janotkovi. Tento pozemek je veden jako cesta, OR prodej nedoporučila.

Návrh usnesení: Pozemek neprodáme, necháme v majetku obce, pokud budou mít žadatelé zájem o pronájem, budeme s nimi dále jednat.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 11) schváleno.

12) Územní plán Změna č. 3. Proběhla pracovní schůzka zastupitelů, zastupitelé byli podrobně seznámeni s jednotlivými požadavky do Změny č. 3 ÚP Benecko. Výsledkem je doporučení vybraných záměrů, které obdrželi všichni zastupitelé, k dalšímu posouzení ve změně č. 3. K těmto záměrům proběhla ještě diskuze. O některých záměrech bylo hlasováno jednotlivě.

Návrh usnesení: a) Souhlas s podpořením záměrů M6 ppč. 1016/2 (2RD) a M16 ppč. 221. 222 (1RD) k dalšímu posouzení do Změny č. 3 ÚP Benecko.

Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 1 (Smolík).

Usnesení č. 12 a) schváleno.

M. Hamáček – jak dopadl můj záměr (návrh převést pozemek se zemědělskou stavbou na plochu pro rodinné bydlení), byl odsouhlasen nebo ne? Po diskuzi. **Návrh usnesení: 12 b)** Souhlas s podpořením záměru HŠ5 ppč. 257/8, stpč. 277 k dalšímu posouzení do Změny č. 3 ÚP Benecko.

Výsledek hlasování: Pro 10. Proti 1 (Janatová). Zdržel se 2 (Hásková, Zelinka). **Usnesení č. 12 b) schváleno.**

Návrh usnesení: 12 c) Souhlas s podpořením záměrů k. ú. Benecko: B2 ppč. 409/1, 419/1, 419/22, (1RD), B6 ppč. 660/2, 660/5 (posunutí zastavitelné plochy pro 1RD), B8 ppč. 725/1, B14 ppč. 475 (část), B18 ppč. 479/2 (část), B19 ppč. 419/2, 419/26, B21 ppč. 468/1 (hledat vhodné umístění), B22 ppč. 518/17, B24 ppč. 606/2, 605, B27 ppč. 91/1, 91/4, B28 ppč. 343/1, B29 ppč. 645/1, 646/2, 644, B30 (dle žádosti) k. ú. Dolní Štěpanice: DŠ3 ppč. 939/2, DŠ4 ppč. 1313/3, k. ú. Horní Štěpanice: HŠ1 ppč. 965/1, k. ú. Mrklov: M2 ppč. 510/2, 510/3, 510/4, M3 ppč. 1207/1, 1207/3, M11 ppč. 317, M12 ppč. 1069/1, M13 ppč. 993/1, M14 ppč. 1059/9, 1054/1, M15 ppč. 1063, M22 ppč. 370/3, M23 ppč. 546/9, 545/1, 546/1, 546/10, 548, M24 a záměry obce v lyžařském areálu v k. ú. Mrklov, Horní Štěpanice, Benecko dle žádosti k dalšímu posouzení do Změny č. 3 ÚP Benecko.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 12 c) schváleno.

7 a) **Různé**. Starosta seznámil přítomné o průběhu schůzky se zástupcem České Pošty ohledně rušení poboček pošty a možnostech dalšího řešení těchto služeb. Pobočka České pošty na Benecku zatím rušena nebude.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí

7 b) D. Brožek požádal o příspěvek pro Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu na Benecku ve výši 72 510,– Kč. Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu získalo dotaci na zřízení vyhlídkového místa a mobiliáře na Benecku, výše dotace od Státního fondu životního prostředí je 85%, 15% hradí žadatel.

Návrh usnesení: Obecní zastupitelstvo schvaluje příspěvek (finanční dar) pro Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu na Benecku a okolí, z. s. ve výši 72 510,– Kč na Nový mobiliář Benecko.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 13 b) schváleno.

7 c) K. Tomáš – lavičky u kapliček jsou na tom bídně, je třeba provést údržbu. Starosta – udělá Středisko služeb.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

7 d) P. Šochovský – lidé si stěžují na firmu PPL, že jezdí sídlištěm rychle. Starosta – pokusíme se kontaktovat řidiče. Obecní zastupitelstvo bere na vědomí. e) J. Harcuba – jak to vypadá s doděláním krajské silnice v Mrklově? Starosta – minulý týden jednáno s Hejtmanem LK, příslib dodělání silnice na Křížovky letos, Křížovky – Benecko příští rok.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

8) **Závěr**. Starosta poděkoval přítomným za účast, všem popřál pěkné prázdniny, klidnou dovolenou a ve 20:10 ukončil zasedání zastupitelstva.

Žádáme vlastníky pozemků kolem cest, aby radikálně ořezali keře a větve zasahující do komunikací

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v květnu 2023

Fajstavrová Věra, Dolní Štěpanice	*89 let*
Pohořalý Bohuslav, Dolní Štěpanice	*84 let*
Udatný Arnošt, Benecko	*82 let*
Braunová Marie, Štěpanická Lhota	*82 let*
Hendrychová Mária, Horní Štěpanice	*80 let*
Tomáš Jaromír, Dolní Štěpanice	*78 let*
Ulmanová Alenka, Benecko	*77 let*
Koudelka Josef, Dolní Štěpanice	*76 let*
Hančová Božena, Dolní Štěpanice	*76 let*
Kužel Jiří, Dolní Štěpanice	*76 let*
Kuželová Marta, Dolní Štěpanice	*75 let*
Hollmanová Alena, Dolní Štěpanice	*70 let*
Hanušová Eva, Dolní Štěpanice	*70 let*

Jubilea v červnu 2023

Kynčlová Zdeňka, Horní Štěpanice	*90 let*
Menec Oldřich, Dolní Štěpanice	*89 let*
Nožičková Lidmila, Benecko	*88 let*
Kochová Ida, Dolní Štěpanice	*87 let*
Kraus Zdeněk, Dolní Štěpanice	*82 let*
Pochop Bohuslav, Štěpanická Lhota	*82 let*
Veselá Antonie, Mrklov	*80 let*
Strnádková Zuzana, Štěp. Lhota	*78 let*
Jeriová Hana, Mrklov	*77 let*
Širová Jana, Mrklov	*75 let*
Pohořalý Václav, Dolní Štěpanice	*75 let*

Základní škola Benecko

Letošní školní výlet z pohledu žákyně

V Mirakulu byly prolézací hrady, velké houpačky, kolotoč a vodní svět. Moc se mi líbil vodní svět. Jeli jsme vláčkem k muzeu aut a motorek. Byly tam tanky, do kterých se mohlo lézt a podzemní chodby. Před obědem jsme šli do vodního světa. Bylo to super. K obědu jsme měli kuřecí vývar, kuřecí řízek s kaší a malinovkou. Po obědě jsme si mohli zajít na nějaké prolézačky a něco si koupit. Bylo to super!

Sofie Krejčová

Výlet do Mirakula

Konec školního roku je plný akcí, ke kterým patří i školní výlet. Letos jsme se spolu se štěpanickou školou vydali do Mirakula, rodinného zábavního parku v Milovicích. Počasí nám přálo a děti s radostí začaly prozkoumávat tajemný hrad s jeho prolézačkami, spojovacími cestami, skluzavkami a podzemím.

Pak jsme nasedli do vláčku, který nás vezl bývalým vojenským prostorem do muzea vojenské techniky, kde jsme si mohli prohlédnout vojenské vozy, rakety i nablýskané veterány. Zážitkem nejen pro kluky byl tank, který mohli důkladně prozkoumat zvenčí i zevnitř a zažít si, jaké to je, být tankistou. Většina holčiček dala přednost procházce za zvířaty – k ohradě koní, muflonů a daňků. Dobrodružstvím byly i podzemní chodby, kterými jsme prošli úplně potmě nebo jen s malým světlem baterky.

Vláčkem jsme se opět vrátili zpět do prostoru prolézaček, kde na nás v restauraci čekal oběd. Posilněni vývarem a kuřecím řízkem s kaší jsme si ještě užili vodní svět a plni zážitků a dojmů jsme se opět vrátili domů na Benecko, kde už netrpělivě čekali rodiče. A že bylo co vyprávět!

Spaní ve škole z pohledu dětí

Na spaní ve škole jsem se těšil, protože jsem tam spal poprvé. Rodiče nám připravili naučnou hru o třídění odpadu. Starší kluci z gymplu udělali strašidelnou cestu kolem školy. Za školou jsem slyšel řev(říkal jsem si, že to bude strašidelný!) V půl dvanácté jsme ještě nespali, protože jsme hráli flašku. Před snídaní byla rozcvička na parkovišti.

Adam Gerstner

Přespávání se vždy koná 1. června a je to zábava. Na každé přespávání máme i téma. Minule jsme měli Tělo a teď jsme měli Třídění odpadu. Vždy to je taková zábava! Večer se koná stopovaná a bojovka, na kterou se moc těším. Když čekáme na strašidla než vylezou, tak nám někdo čte pohádky. Škoda je, že se to koná jednou za rok!

Josef Holman

Na přespání ve škole jsem se moc těšila. V půl šesté jsme se ubytovali. Připravili jsme si spacáky a karimatky. Pak jsme venku hráli hry na téma recyklace. Hráli jsme stopovanou, šli jsme Stezku odvahy. Usnuli jsme pozdě. Bavilo mě to, moc jsme se nasmáli.

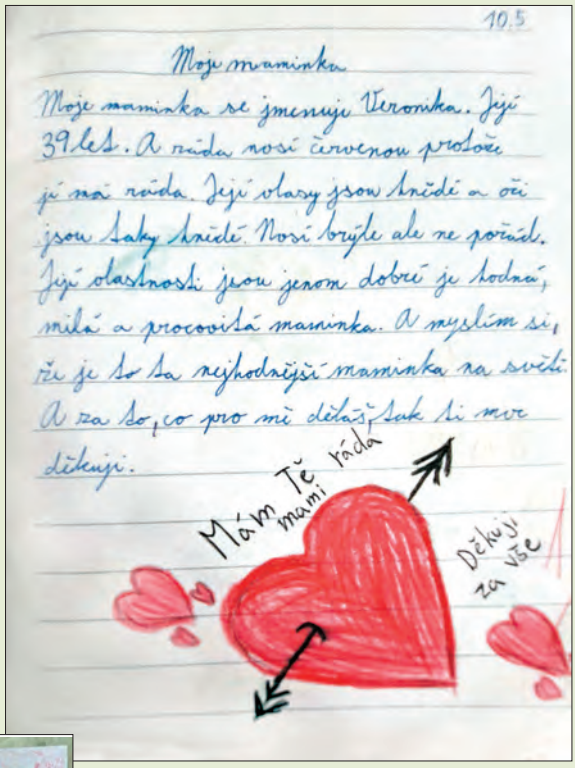
Verunka Zemánková

Moje maminka

Moje maminka se jmenuje Radka. Je jí 45 let. Pracuje na hotelu. Je to manažerka. Nosí dioptrické brýle. Má hnědé vlasy a zelené oči. Mám ji moc ráda. Jsem moc ráda, že pro mě dělá První Poslední.

Moje maminka se jmenuje Kačka. Má hnědé oči a tmavě hnědé vlasy. Umí kreslit, vyrábět a sportovat. Je to hodná, hezká a milá maminka. Její povolání je zemědělec. Ráda má květiny, jahody a svoji rodinu. Chodí ráda na přírodní výlety. Je to nejlepší maminka ze všech maminek na světě.

Moje maminka se jmenuje Lenka. Má černé vlasy, občas nosí černé oblečení. Má ráda auto. Má ráda i kytky. Má modré oči. Občas nosí dioptrické brýle, měří asi 172 cm a má černé vlasy. Mám maminku rád.

Na další dvoustraně je dalších osm maminek.

Tipněte si, které jmémo možná mají.

V zájmu bezpečnosti si modelky nepřáli být jmenovány.

Mamínka

Jana

Z hradního deníku paní Ruprechty

Milí hradní přátelé,

srdečně vás zdravíme z hradu a přinášíme novinky o tom, jak dopadl náš pohádkový les pořádaný v Horních Štěpanicích 17. června 2023.

Na pohádkový les se Ruprechta mnoho měsíců předem připravovala. Po večerech lepila, vystřihovala, skládala a tiskla dárečky pro děti. Protože o našem pohádkovém lese se v podhradí a na přilehlých místech bývalého panství pánů z Valdštejna hodně mluví, účast Ruprechtě přislíbilo nejen hodně dětských návštěvníků v doprovodu rodičů a prarodičů, ale také hodně postav, které s podhradím mají mnoho společného.

Letos jsme chtěli, aby si děti i rodiče užili krásné výhledy v Horních Štěpanicích, proto jsme trasu pohádkového lesa vedli po celé vesnici.

Na začátku pohádkové cesty čekala na děti Ruprechta, která se s dětmi přivítala, vybavila je na cestu buchtou od ponikelské báby a šupito presto je poslala k pradlence Madlence, která u kostela prala se svou dcerkou plínky pro Ruprechtina dvojčátka. Děti se tu musely chopit valchy, v neckách vyprat pár plínek a pověsit je na šňůru, aby se na sluníčku krásně vybělily. Od pradlenek šly děti k loupežníkovi a Mance, kteří na ně čekali na kraji lesíka. Doneslo se nám, že loupežník vytáhl na děti bambitku v barvě shnilého banánu, která patří slavnému loupežníkovi Karabovi. Jak se tato bambitka dostala až k loupežníkovi do Horních Štěpanic, tak o tom Ruprechtě není do dnešního dne nic známo.

Z loupežnického doupěte pokračovaly děti ke dvěma muchomůrkám, které čekaly na druhém konci lesa. Pro děti si nachystaly pár úkolů, obdarovaly je krásnými houbičkami a poslaly je za čarodějnicí Žanetou. Ano, je to tak, nejlepší kamarádka naší Ruprechty, slovutná čarodějnice Žaneta, čekala na děti se svou malou čarodějnickou učnicí Ellou. Obě děti řádně prověřily v jejich schopnostech, zda jsou schopné zametat, létat na koštěti a dalších úkolech. Žaneta dětem nechala nahlédnout do své kouzelné koule, co však kdo spatřil v kouli, to nám zůstalo utajeno. Hned u stanoviště čarodějnice Žanety měl na práci cosi Ferda Mravenec, prý tam rozebíral se svými kamarády rozbořenou chalupu. Žaneta s dětmi tedy společně pozorovali Ferdu Mravence při práci.

Od čarodějnice je nejlepší vydat se rovnou do pekla, kde čekaly tři čertice. Lucifer byl zaneprázdněn, takže poslal na děti své tři nejlepší čertice. Peklo je vybavilo pořádnými pytli a čerti už se těšili, že čertice večer donesou všechny pytle plné dětskými hříšníky. Co se však na hrad doneslo od Krakonošovy sojky, tak všechny děti byly poslušné a čertice do pekla odtáhly o spoustu dárků lehčí a navíc se všemi pytli prázdnými.

Pohádková cesta z pekla pokračovala dál kolem sedlákovy chalupy. Tady se musela každá skupina zastavit, aby si mohla poslechnout krásné vyprávění sedláka Pepy, který zavzpomínal na své dětství. Nezůstalo jenom u vzpomínání. Sedlák dětem ukázal, jak se dříve cepy mlátilo obilí, čím se oralo a další věci, které do hospodářství patřily.

Maminky a babičky pak Ruprechtě vyprávěly, jak si zavzpomínaly na svá mládí, kdy sušily sena, jejich rodiče mlátili obilí, a lidé jak tenkrát hospodařili na statcích.

Kuchařinka Evička napekla preclíky, a tak se děti na další cestu vydaly řádně posilněné.

Další zastávka ze statku vedla kolem tří prin-

cezen, které se usadily na paloučku a čekaly tu na děti. Princezny měly krásné šaty, jedna měla krásné bílé šaty s vlečkou. Nebyly to však obyčejné princezny, byly to nejlepší kamarádky našich pohádkových princezen: princezny Lady, Krasomily, Helenky, Markétky z Růžového království, Popelky, Růženky, Aničky Hrnčířky, Rozmarýnky, Lociky, Ariel, Jasmíny a Sněhurky.

Od princezen to bylo kousek do mlýna k mlynářce Lence a mlynáři Jirkovi. Chleba bylo napečeno pro děti dost, krajíc chleba se solí nikdo neodmítl. A ta křupavá kůrka na chlebíčku, ta se v puse jenom rozplývala… Chleba však nebyl zadarmo, děti musely nejdříve na trakaři dovézt obilí, které se ve mlýně semele.

U mlýna vždycky bejvala voda a kde je voda, jsou i hastrmani. Takže ze mlýna se šlo rovnou k hastrmankám, kde si děti vylovily něco z jejich rybníčku. Hastmanky byly velké fešandy, přicestovaly k nám až z daleké Třeboně. Jen ploutvičky měly trochu odřené, protože je všude sucho a vody hrozně málo. V Jizeře už musely za sebou táhnout kufry, protože byla nízká hladina vody a kufry zkrátka nenadnášela. No a v Jizerce, tak tam už musely štrádovat po svých. Taky je dost bolely nohy, než se dostaly do Horních Štěpanic.

Na pohádkový les zavítaly také tři sudičky. Měly s sebou kolébku s malým miminkem. Čekaly netrpělivě na děti, aby jim popřály do života hodně štěstí, zdraví a lásky.

Na úplně posledním stanovišti čekal myslivec s rytířem Heníkem, Hubertovým tatínkem. Rytíř přijel, aby se naučil od myslivce střílet ze vzduchovky. Časy se pomalu mění, s mečem už se rytíři po lese moc neprohánějí, natož aby s ním ulovili nějakého toho zajíce k večeři. Takže myslivec naučil nejen rytíře, ale také děti, jak správně střílet ze vzduchovky.

Kdo prošel pohádkovým lesem, vydal se zpět na Dupárnu za Ruprechtou. Ve stánku bylo nachystáno občerstvení, pro děti byly připravené dílničky a kolotoč. Děti se zde vyžívaly až do samotného večera. V dílničkách se dětem moc líbilo, měly tu spoustu příležitostí k vyrábění. Malovalo se na sádru, na textil, zažehlovaly se korálky, vyráběly se stojánky na tužky, hradní bubáci, barvily se obrázky.

Dětí na pohádkový les dorazilo hodně, počasí nám přálo. Všichni odcházeli domů spokojení, jak děti, tak rodiče a prarodiče. Jsme za to moc rádi, tak by to správně mělo být. Není nic hezčího, než vidět rozzářená dětská očka a spokojené úsměvy ve tvářích rodičů a prarodičů.

Všem, kteří s pohádkovým lesem pomáhali, Ruprechta moc děkuje. Dík patří i hasičům z Horních Štěpanic za obsluhu stánku. Moc si toho váží a moc to pro ni znamená. Nezištně se podílíte na akcích, které se dětem moc líbí a oni se k nám rádi se svými rodiči vracejí. To je pro nás ta nejlepší odměna.

14 dní v červenci Ruprechta se třemi pomocníky hlídala maminkám děti. Školky na vsích jsou zavřené a maminky se neustále potýkají s problémem, kam dát své dítě na hlídání, když samy musí do práce. Hlídali jsme děti od 3,5 let do 11 let. Musím se přiznat, že jsme s dětmi zažili opravdu krásné dva týdny. Od 7:00 do 16:00 jsme vyplnili dny aktivitami tak, že se dětem u nás moc líbilo. Některé se s námi po týdnu nechtěly rozloučit, tak si ještě jeden týden navíc přidaly a byly u nás dva týdny.

Děti měly pestrý program, kromě her a vyrábění jsme navštívili zvířátka na statku. Tady dětem trochu toho kravského hnoje ve chlévě smrdělo pod nos, ale Ruprechta nad tím mávla s úsměvem rukou. Připomnělo jí to její dětství, které trávila u babičky a dědy v hospodářství s chlévem a několika krav-

kami. S dětmi jsme navštívili také zámek a park v Jilemnici, byli jsme na návštěvě u Krakonoše a ponikelské báby, vyrazili jsme na návštěvu za sudičkami.

Návštěva u Krakonoše a ponikelské báby měla obrovský úspěch. Ponikelská bába dětem nachystala palačinky, než se však nadála, po palačinkách se jenom zaprášilo. Krakonoš dětem vyprávěl o Trautenberkovi a jeho lotrovinách, to se dětem moc líbilo. Pak povyprávěl o tom, jak chystá v Kotli počasí. Děti obdivovaly Krakonošovo oblečení, zejména jeho botami byla malá děvčata nadšená. Krakonoš ukázal dětem bambitku loupežníka Karaby, kterou mu nedávno zabavil. Ponikelská bába vyprávěla, jak se jí daří u Krakonoše coby hospodyňce. Děti doslova zahltily Krakonoše i Bábu svými zážitky, jejich vyprávění nebralo konce. Ruprechta je musela z chaloupky doslova vystrkat ven, jinak by tam děti debatovaly ještě dnes.

Návštěva u sudiček také měla obrovský úspěch. Sudičky dětem napekly vynikající koláče a při jídle děti vyzpovídaly. Od malých dětí se dozvíte naprosto všechno, leckdy až obočí sudiček vylétlo vzhůru. Sudičky popřály dětem jen to nejlepší do života. Děvčátka sudičkám předvedla své panenky a ukázala, jak se o ně pěkně starají. Všechny panenky byly řádně oblečené a napapané, během naší návštěvy nebrečely, jen pokojně spaly. Sudičky nás při odchodu vyprovodily až před chalupu a ještě dlouho za námi mávaly. Myslím si, že tak veselo v chalupě dlouho neměly.

Za nás to byly naprosto výjimečné a úspěšné dva týdny. I když se jednalo o první hlídání v takovém rozsahu, my i děti jsme bohatší o spoustu nových zážitků a zkušeností. Přestože jsme se domnívali, že desetileté chlapce možná budeme trochu nudit, opak byl pravdou. S dětmi jsme upustili od soutěžení, protože malé děti mají ještě čisté duše a nikdo z nich nechce prohrávat. Nechtějí být smutné z toho, že by někdo z nich byl poslední. Takže naše hlídání bylo postaveno na jiných možnostech. Celý týden jsme si hospodařili jako taková mnohočlenná rodina se spoustou dětí. Starším dětem nepřekážely menší děti a naopak. Většina aktivit probíhala společně. Velký úspěch mělo pískoviště, písek nadchl úplně všechny. Starší děti dělaly servírky a číšníky, přijímaly od nás objednávky, roznášely nám uvařené lahůdky a usmívaly se, jak nám pěkně chutná, jak pěkně kuchaře chválíme a oceňujeme navařené dobroty.

Během týdne došlo k pár odřeninám a nakopnutému palečku, Ruprechta však vždy bolístku pofoukala a nejhorší bylo zažehnáno. Ona Ruprechta dostala takovou roli kuchařky, myčky nádobí, uklízečky, ošetřovatelky bolístek a zaháněčky smutků a únavy. Její náruč má totiž kouzelnou moc. Zde se zaženou všechny bolístky, smutky i slzičky.

Maminky nám ukázaly, že svět je ještě v pořádku, protože ani jeden den se nestalo, že by některá z maminek byla s něčím nespokojená. I když si děvčátko nakoplo palec nebo se odřelo, maminky vždy mávly rukou a říkaly: „Jsme rády, že jsou tu děti tak šťastné, tyhle věci se stávají."

Pro velký úspěch budeme maminkám hlídat děti ještě v srpnu.

Protože je Ruprechta přes léto zaměstnaná hlídáním dětí, nemá čas na prohlídky hradu. Za to se velice omlouváme a vše vám vynahradíme někdy jindy.

Tímto se s Vámi loučíme. Těšíme se, že se s vámi uvidíme na hradě při další akci. Mějte se krásně a zachovejte nám svou přízeň. Vždy tu budeme pro Vás, Vaše děti a vnoučata

Vaše hradní paní Ruprechta + rytíř Hubert

Co si zabalit při evakuaci?

V každé části roku se projeví nějaký přírodní živel jako je oheň, voda, vítr. Živel, který přejde například v požár, povodeň, tornádo. Také člověk svojí nepozorností, zanedbáním povinností při práci nebo nedopatřením může způsobit například požár, výbuch, únik nebezpečné látky. Tyto události jsou neodmyslitelnou součástí našich životů. Jedno mají pro nás společné… pokud událost dosahuje takového rozsahu, že v místě, kde se nacházíme už není bezpečno, musíme se přemístit do bezpečí mimo dosah účinků těchto událostí. Musíme se evakuovat.

Evakuace je jedním z nejúčinnějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých mimořádných událostí nebo krizových situací. O způsobu provedení evakuace se dozvíme od odpovědných osob, kterými mohou být např. zaměstnavatel, velitel zásahu, starosta obce. Při rozsáhlých událostech, při kterých slyšíme zaznít Varovný signál pak z místního rozhlasu, z hromadných sdělovacích prostředků nebo regionálních médií. Pokud jsme takto informováni o potřebě se evakuovat mimo náš domov na delší dobu a nemáme možnost využít vlastního náhradního ubytování (např. u příbuzných, na chatě či chalupě) bude pro nás zabezpečeno nouzové ubytování. Mnozí z nás si položíme otázku: Co si mám vzít s sebou?

Vezměme si to nejdůležitější, co víme, že budeme potřebovat pro základní přežití na dobu nejméně 3 dní. Věci sbalme do evakuačního zavazadla. Tím může být batoh, cestovní taška nebo kufr, který označme svým jménem a adresou. Do evakuačního zavazadla určitě zabalme osobní doklady, peníze a cennosti, pojistné smlouvy, osobní léky a základní zdravotnické prostředky, toaletní a hygienické potřeby, bateriový rozhlasový přijímač a bateriovou svítilnu s náhradními bateriemi. Mysleme na věci denní potřeby jako je mobilní telefon a nabíječka. Pro zajištění základních potřeb přibalme přikrývku nebo spací pytel, náhradní prádlo a oblečení, zápalky, svíčky, zapalovač, trvanlivé potraviny (nejlépe v konzervách, balený chléb a pitnou vodu). Pokud s sebou bereme domácí zvířátko, pak pro něj vezměme i krmivo a další potřeby (náhubek, obojek, miska), jeho zdravotní průkaz a vhodný obal pro převoz.

autor: kpt. Ing. Alena Sládková, HZS Libereckého kraje

REFORMA

Josef Šír

Někomu naskakuje při tomto slově husí kůže! Není divu! Jen reforma – řekněme třebas – kamen!

To je čistá věc! Nevaří se, netopí se, a všecko všude je umazáno až běda! Ani reforma kabátu nebo bot není právě nejpříjemnější, to vám dosvědčí všichni krejčí a ševci; nově tvořit, to ano, jen ne reformovat. O reformě podlahy, stropu, střechy nebo snad celého domu netřeba ani mluvit.

Což reforma člověka! Pedagogové by vám toho napovídali, co jim dá práce reforma malého divocha na malého člověka a pokojného občana.

A reforma společnosti lidské? Ach, ach! Co ta si vždycky vyžádala krve, statků, životů! Vyloudila vždy žalmy vzdechů a potoky slz, že stačily na kolik příštích století.

Dobře máte, když se reformy bojíte! A přece jest reforma nutná a přirozená, vlastně naopak: přirozená a nutná.

Že je přirozená, o tom se přesvědčíte, pohledíte-li na děti, jak ta všecko rády reformují, co se jim do ruky dostane! Pozorujte jen, jak si počínají, oddají-li se nejmilejšímu svému zaměstnání – mažou-li se v blátě. Stavějí si rybníčky, domy, pevnosti, pece, pláskají rozličné pečivo a jiné výtvory své neúnavné fantasie a sotva něco z toho s vynaložením slin, potu a třeba i jiných šťáv dokonaly, už opět boří a přetvořují.

Však naše matička země, dokud byla mladá, také si ráda zareformovala! Dělala si povodně, hory a bortila se každou chvíli jinak. Teď ji to už přechází, nežene se již tak kvapně do změn, zestárla. Stářím přechází chuť k reformám.

Mládí přetvořuje všecko, přetvořilo by rádo celý svět, a štěstí je pro slunce, že je tak vysoko, a pro hvězdy, že jsou tak daleko, sice by to všecko bylo již od nějakého reformátora rozbito.

Jsme vlastně všichni do jisté míry reformátory: někdo reformuje látky, jiný kůži, opět jiný půdu. Někteří reformují stát nebo pokladny, a nemáme-li nic jiného po ruce, reformujeme jeden druhého. Také nás to přejde, pomalu se uklidníme, takže nelibě zabroukáme, bude-li zouvák nebo střevíc ležet jinde.

Země prý se také tak uklidňuje, chábne v ohni, chábne v kroku, až najednou udělá hop! A skončí největší reformou, jaká je možná. My to uděláme zrovna tak.

Zvláštní je, že málokterý reformátor reformuje – sama sebe. To prý je nejtěžší výkon. To je pravda, sám jsem to zkusil. Přišel jsem k poznání, že se často zlobím. Nu což, proč bych se k tomu nepřiznal? Vždyť to je jako epidemie.

Nedařila se mi práce, nebo že mně snad lidé pomluvili, už jsem se durdil a někdy jsem měl zlost, aniž jsem vlastně věděl proč. (Taková tajemná zlost prý pochází od prázdné kapsy. Profesor T. ke konci měsíce lípal samé dvojky a trojky.)

„To všecko pochází od vlastní nedokonalosti," uvažoval jsem. „K dokonalosti si pomoci, není tak snadné, ale od zlosti si pomoci můžeš, to by bylo zle! Vidíš, kam to vede: od tebe se to naučí jiní a tak bude zlost nekonečná a nevyplenitelná. "

Dobře. Tedy jsem ustanovil pravidlo jako v pohádce o Honzovi: „Kdo se bude zlobit, tomu se uřízne nos!" (Doopravdy ovšem ne, z toho by bylo oplétání!)

Hrabaly slepice na zasetém záhonku, housata mně seštípala sazeničky – a já se nezlobil. Vyhnal jsem je klidně a bylo to jedno, jako bych se nevztekal.

Děti mne pokoušely a já jsem se nerozkatil, všecko mírně jsem napomenul, abych nepřišel o nos, – a účinek byl stejný, ještě lepší.

Nezdařila se mi práce. Nechám toho tedy a položím nástroj jako by nic; jindy bych jím mrštil, až běda!

Doslechl jsem se, že si o mě někdo jazyk otřel. „I nechť," pomyslel jsem si, „pro jeho omezenost a pitomost se dám snad zohavit? To by se mně chtělo! Mně je milejší nos!"

Zlobil-li se někdo v domácnosti, začalo-li některé dítě pěstičky zatínat a se sápat, hned jsem sháněl nůž, že mu uříznu nos, – a bylo po zlosti; chytilo si oběma rukama svoji ozdobu obličeje a bylo dobře.

Přivedl jsem to tak daleko, že mě nepřivedl z rovnováhy ani rozbitý talíř neb hrníček, a dokázal jsem si, že se na mě nesměla ani žena zlobit, když jsem přišel pozdě z hospody domů.

To je dost, ne?

Ale každá činnost časem ochabne, i reformátorská. Minulo několik týdnů, a hněvy zase začaly klíčit, pomalu, znenáhla, nepozorovatelně – jako plevel na záhonku. Začalo to pobručováním, slůvkem s vyráženými sykavkami, nebo i tlumeným zahromováním do vousů atd., až jednou jsem se tak dopálil, – ani už nevím proč, – že jsem udeřil rukou do stolu, až se všecko otřáslo.

Děti se schoulily pod lavici, nic jinak, jako když v „Asraelu" udeřil Lucifer trojzubcem do země. Nastalo ticho jako v hrobě, a ve mně bouřil hněv.

V tom se ozval za sukněmi matčinými šeptem nesmělý hlásek nejmenšího diblíčka: „Maminko, tatínkoj se nesmí uříznout nos?"

Dali jsme se všichni do smíchu.

Což, reformovat všecko kolem sebe, to je hej! Ale zkuste také jednou zreformovat sami sebe! Zasmějete se, možná, jak se vám reforma – nepodaří.

Z knihy ‚Krkonošské humoresky a rozmarné obrázky'. (Druhé vydání 1936 nákl. Josefa Krbala)

Léčivé byliny

Hanuš Sedláček

Mezi nedoceněné plody domácí přírody náleží veliká řada léčivých bylin. Již ve starých letopisech o kněžně Kazi čteme, že znala léčivou moc bylin. Naše prababičky a ještě i naše babičky mívaly vždy kdesi v komoře či na půdě několik plátěných pytlíčků se sušenou mátou, routou, melisou, mařinkou a jinými ještě bylinami. Když onemocněl někdo z rodiny, ochotně prohlédly domácí lékárničku, vařily odvary, napařovaly a nakuřovaly. Bylo v jejich domácím lékařství mnoho pověr, jež sluší rozhodně zamítnout, ale jsou mnohé rostliny, jimiž lze dobře nahradit zámořská drahá léčiva, neboť i naše domácí byliny obsahují tutéž léčivou látku; upravíme-li je vhodně, mohou se jimi stejně nemocní vyléčit, jako drahou „latinskou kuchyní".

Protože zámořská léčiva nemohou se k nám dovážet, hledají sami lékaři náhradu v léčivých domácích bylinách. Mnohý lékař i jindy nemocnému dával pít odvar z heř-

mánku při krčních chorobách, vyplachovat ústa odvarem šalvěje či máty peprné – ale zvláště mnoho lékařů uznávalo i uznává dosud léčivou moc medu, který ostatně není jiným nežli podivuhodným výtažkem bylin.

Ve válce došly ocenění i byliny, na něž úplně se v lékařství zapomínalo, a jsou nyní v lékárnách vykupována za ceny značně vysoké. Bylinářství, které bývalo nevýnosným zaměstnáním chudých horských stařečků a stařenek, slibuje stát se důležitým hospodářským odvětvím. Vždyť již delší dobu před válkou zahradníci a rolníci v německé říši věnovali s úspěchem velké pozemky k pěstování léčivých bylin! A rozmáhá se bylinářství také u nás utěšeně a při zvýšené poptávce jistě se najde hojně pěstitelů. Léčivé byliny lze výhradně pěstovat v zahradách i na polích, ale též v přírodě lze hojně léčivek nalézt kromě v chráněných přírodních oblastech. Zvláště mládež by mohla získat sbíráním léčivých bylin slušný výdělek. Ovšem je si nutné počínat rozumně a sbírat byliny tak, aby nebyly vyhubeny; nesmí tedy být vodítkem okamžitý zisk, ale rozumné šetření rostlin pro další léta. Chceme tedy stručně poukázat na některé léčivé byliny a poučit sběrače, jak je sbírat, sušit a šetřit současně.

Na cestách, polích, mezích a lukách roste hojně jitrocel (Plantago). V našich krajinách roste několik druhů, ale všechny jsou léčivé. Jitrocelové listy sbíráme nejlépe na jaře, třídíme podlouhé a široké listy každý zvláště, sušíme dobře bez slunce. Jitrocelový odvar a výtažek z jitrocele je hledaným lékem při plicních nemocech, kašli, chrapotu a pod.

Velmi dobrá léčivá bylina je Yzop lékařský (Hyssopus officinalis). Polokřovitý yzop roste u nás leda zplanělý, jinak je nutné ho pěstovat v zahradách. Roste v chudé půdě, množí se snadno semeny nebo dělením trsů. Nasazuje množství drobných dvoupyských květů modrých, růžových anebo bílých. Listy má kopinaté až čárkovité, tuhé a lesklé. Celá rostlina příjemně voní. Protože květy hojně medují, pěstují jej včelaři rádi nablízko včelínů. Za květu sdrhnou se s lodyh listy a suší se na větrné půdě, kam slunce nemůže. Odvar z listí se pije při plicních chorobách.

Na pokrajích listnatých lesů záhy kvete z jara Plicník lékařský (Pulmonaria officinalis). Rostlina je dosti rozšířená, má květ petrklíči podobný, ale modrý nebo růžový, listy bíle skvrnité. Sbírá se celá rostlina, suší a vaří se z ní odvar při plicních chorobách, odtud i její jméno.

Znamenitá léčivá bylina je též Přeslička (Equisetum). U nás roste několik druhů různě nazývaných, například rolní, lesní, bahenní, obrovská. Sbírat se mohou všechny, ale nejhledanější je přeslička rolní. Přeslička kvete časně z jara, teprve později vyrůstá větévnatá, zvláštně zelená rostlina. K lékařským účelům se sbírá celá rostlina. Odvar se pije při močových chorobách.

Léčivost květu Lípy (Tilia) velkolisté i malolisté je obecně známá a proto v každé rodině mívají sušený květ, jehož odvar se pije při kašli, chrapotu, rýmě a chřipce. Studený odvar zahání žízeň při horečce v různých nemocech.

Neméně oblíben je květ Heřmánku pravého (Chamomilla). Složené květy mají bílé okrajní kvítky dolů sehnuté, čímž jej lze rozeznat od jiných druhů heřmánků, které nemají

pravé léčivé moci. Sbírá se pouze květ, suší se a prodává v lékárnách. I lékaři dávají mnohdy nemocným pít jeho odvar.

Méně známý je Řebříček (Achillea), jehož několik druhů v našich krajinách roste. List řebříčku dobře omytý a rozmačkaný lze přiložit na ránu, která se poté rychle hojí. Říznete-li se, můžeme si tak jako prvním lékem pomoci. Sušený list i sušený květ poskytují léčivý odvar při plicních chorobách. Při sběru je nutné listy a květy sušit odděleně.

Oblíbenou léčivou bylinou je též Pelyněk pravý (Artemisia absinthium). Nápadné jsou jeho šedé plstnaté lodyhy, šedé listy, květy malé, světle žluté v bohaté latě. Roste na návsích, u cest, obyčejně v písčitější půdě. Sbírá se celá rostlina. Vyniká hořkou chutí, odkud i lidové úsloví „hořký jako pelyněk". Užívá se ho při žaludečních chorobách, vyvařuje se i při výrobě různých léčivých vín i kořalek.

Léčivou moc má též Podběl obecný (Tussilago farfara). Kvete záhy na jaře na vlhkých polích, u příkopů i cest světle žlutými složenými květy. Teprve později vyrůstají široké listy, které lid pod jménem „líčko" dobře zná. Na jaře sbíráme květ, později list podbělu a sušíme obé bez slunce, aby nepozbyly původní barvy. Podběl léčí otevřené rány, otekliny a připraven s jinými léčivy dává velmi dobré masti.

Po jaru na pastvinách, lukách i cestách kvete hojně Pampeliška. V některých krajinách bývá pampeliškami luh po jaru vyzlacen. Mladý pampeliškový list dává chutný salát; připravuje se jako hlávkový salát s octem. Ale léčivý je zvláště kořen. Vyrýváme jej, omyjeme, po délce rozpůlíme a usušíme. Rádi jej vykupují v lékárnách.

V zahradách se pěstuje Šalvěj lékařská (Salvia officinalis); odvar z listů slouží k vyplachování úst při nemocech dásní a bolesti zubů. Jinde rádi pěstují vonný Tymián (Thymus), jehož odvar pijí při kašli, sušený pak dávají rády hospodyňky do omáček pro libou vůni. Příbuzná mateřídouška roste hojně na suchých mezích a stráních. Sušenou mateřídoušku přidávají matky slabým dětem do koupele a říkají, že zahání několikerou nemoc. Též Máta peprná (Mentha piperita) bývá ochotně trpěna v zahrádkách. Výtažek z máty bývá přidáván k cukrovinkám anebo též různým pastilkám proti kašli a chrapotu. Tak zvané „větrové" cukrovinky obsahují výtažek máty peprné.

Velmi hledanou součástí léčivých thé bývá Ibišek (Hibiscus). Planě neroste, ale mnohde ve venkovských zahrádkách zplaňuje. Léčivý je květ, list, ale i kořen. Ten se suší na drobno nakrájený, list nejlépe rozstříhaný na drobno. Míchává se s jinými léčivými bylinami, a to zvláště s řebříčkem, lipovým květem, ale hlavně s květem chrpy polní (Centaurea cyanus) v léčivé thé, jež bývá poté jen „ibiškové" zváno.

Nelze v našem stručném článku vyčerpat všechny léčivé byliny, neboť jich roste v naší vlasti nesmírné množství, a každá krajina má určité bohatství léčivých bylin, jichž jinde bychom marně hledali. Zkuste sbírat a sušit a můžete ve mnohé nemoci si podat úlevu a také svým milým v rodině.

Z knihy ‚Malý čtenář', ročník XL, z roku 1921

Jak vychovávat děti

Dítě a vnější svět (dětský objektivismus)

pokračování
Miloslav Rychlovský

Jednou večer se mezi Vlastou a její matkou rozvinul tento rozhovor: „Maminko, nechtěla bys mně číst pohádku?" „Nemám kdy, zavolej si Libuši!" To dcerku dopálilo: „Nemám kdy, nemám kdy! S tatínkem máš kdy se bavit!" „To musí být. A mlč už a dej pokoj!" „A nebudu! Ty sis vzala tatínka, aby ses měla s kým bavit, a nebudeš-li se dnes bavit se mnou, tak se ti taky vdám."

Tato pohrůžka ťala do živého. „A cos mně nedávno říkala? Že se vdávat nebudeš, že zůstaneš pořád se mnou!" pravila žena.

Vlasta ztichla a chvíli hleděla zmateně na matku. Pak odpověděla: „A snad si nemyslíš, že chci zůstat starou pannou?"

Tuto episodku ze života šestiletého děvčátka bylo by možné rozebírat s několika stránek. Všimněte si jedné: jak se chová dítě, je-li odkázáno samo na sebe, nemá-li se s čím bavit neb jinak zaměstnat. My máme množství vzpomínek, představ, myšlenek, plánů, starostí. Dovedeme tento rozsáhlý duševní materiál zpracovávat a tvořit z něho výstavbu svého vnitřního světa, do něhož se někdy pohřižujeme na dlouhé hodiny. To všechno dítěti tohoto věku chybí; ono neumí tiše sedět a přemýšlet. Pro ně existuje jen svět vnější. Proto je všechen jeho zájem, jeho ruce, smysly, tělo upoutáno jevy vnějšího světa. Bez nich byl by dětský život zbaven smyslu, prázdný, pustá nuda. Jdeme-li s dítětem na procházku, stále se zastavuje, plete se nám pod nohy, vyrušuje nás z rytmu chůze a pořád se vyptává. Jeho otázky směřují k věcem, jež vidí. Tím se plní jeho prázdná, žíznivá, lačná, stále otevřená a připravená duše novými dojmy. Květiny, brouci, kameny, šišky, čmeláci na mezi a jiné věci, které nám dospělým nestojí za to, abychom jim věnovali jediný pohled, probouzejí v dětech zájem a radostné vzrušení.

A teď si představme, že se dítě nemá čím zaměstnat, musí se držet za ruku, nesmí se umazat, jak to bývá ve sváteční dny, kdy má pěkné šaty! Pamatuji se, jak jsem se jako malý hoch bál svátečního nedělního odpoledne. To byly zoufalé a teskné hodiny stejně jako den, kdy jsme čekali návštěvu nebo fotografa a já musil ve svátečních šatech, lokty opřen o stůl, čekat a jen čekat, při čemž se mi každý sval škubal touhou lézt po stromech nebo něco dělat s kladívkem a pilkou. Jdeme-li na návštěvu k přátelům, abychom si pohovořili, neberme s sebou menších dětí, nebo nám ji zkazí! Ale ještě více zkazíme ten den my jim. Leda že by v té rodině měli děti přibližně stejného věku, které by se navzájem bavily.

Je pochopitelné, že nejnudnější je život jedináčků, zejména těch, kteří mají příliš úzkostlivé rodiče. Takové děti trpí nedostatkem vhodné společnosti a přirozených starostí. Nemají-li z nich vyrůst sobečtí a znudění lidé, musíme jim opatřit dětskou společnost, ať už tím, že je pošleme do jiné rodiny, nebo do mateřské školy, nebo že pozveme cizí děti k nám. Každý ta-

kový den je pro jedináčka svátkem. Nerad se loučí s milým druhem, nechce ho večer pustit domů. Přejme mu toho! Zapudíme tím nebezpečné samotářské nálady a předejdeme škodám, jež by z nich mohly vzejít.

Než i dítě má kousek vnitřního světa, Přemýšlí o hračkách, sní, jak kterou panenku ustrojit co jí uvařit, opřádá je románky, vylévá na ně svou lásku i hněv a někdy i krutost. Tím kouskem vnitřního dětského světa je pohádka, původ obrazivosti, ale i tady je snaha promítat myšlenky ven, objektivovat. Co hlava vymyslí, to ruce honem chtějí vytvořit. „Půjč mi jehlu a nit!" zavolá dítě na matku a už šije medvídkovi kalhotky nebo panence zástěrku.

Sully vypravuje ve svých znamenitých Studiích dětství, jak devítiměsíční dítě překvapilo matku voláním bé, bé, když s ním jela místem, kde před několika dny vidělo stádo ovcí. Dítě si jich všimlo, slyšelo je a zapamatovalo si je. Sešly se tu dva duševní jevy, jež spolu souvisí a podmiňují se: zájem o určitou věc a paměť. Dětská paměť se vyvíjí brzy a její síla stoupá až asi ke třináctému roku. Je to především místní paměť. Roční dítě pozná svou hračku ne podle tvaru, ale podle barvy a pak podle místa, kde ji mívá. Šestileté dítě už předčí někdy místní pamětí dospělého člověka. Když jsme se někdy na podzim 1937 přestěhovali na opačný konec města, stačilo Vlastině kamarádce, která chodila do školy první rok, aby ji otec jednou k nám přivedl, a od té doby trefila již spletí ulic přes celé město sama. Ze zkušeností vím, že žáci měšťanské školy, se kterými jsem jezdil na výlety, měli v cizím městě lepší orientaci než já, Dospělí chodí často pohřížení do myšlenek, málo pozorujíce okolí. Dítě si všímá hlavně okolí. Není zatíženo a zaměstnáno tíhou vlastního světa, proto se venku hned vyzná, proto všude trefí.
Z toho je vidět, že je mládí nejlepší doba k učení. Výtečná paměť a schopnost všeho si všímat, bystrost smyslů a jemná vnímavost jsou znamenité podmínky pro učení. Podporujeme-li dětskou touhu po vědění cestováním, návštěvou výstav, filmů, pokusy, přednáškami s diapozitivy, obrázkovými knihami, sbíráním přírodnin a podobných věcí, naplní se dětská duše množstvím poznatků, z nichž se v pozdějším období vytvoří světový názor a mravní zásady, charakter. Nezáleží tolik na množství jako na jakosti. Čím lepší je ten vědomostní materiál, tím lépe se rozvine obrazivost, paměť, soudnost, jazyk, inteligence, všechen duševní život. Třeba pamatovat, že se mladý organismus snadno přetíží. Krátkozrakost, nervosa a jiné poruchy tak velkého počtu dnešních žáků a žákyň by měly připomenout vychovatelům odpovědnost za zdraví mládeže, aby jejich sil nepřepínali.

Staří lidé si stěžují na špatnou paměť. Nepamatují si osoby, se kterými se nedávno setkali, ani cestu, po níž včera šli, ale znamenitě si pamatují události staré mnoho let. I když byl tehdy jejich mozek výkonnější než dnes, je přece hlavní příčina tohoto rozdílu v tom, že tehdy si všímali jevů vnějšího světa. Dnes naproti tomu chodí pohříženi do vzpomínek na tu vzdálenou minulost. Jsou-li v cizině, touží po rodném kraji a chtějí v něm být pohřbeni. Události přítomné, budoucnost, okolní svět jich nezajímá, žijí více ve svém vnitřním než skutečném světě. Naproti tomu dítě žije plně světu, jenž je obklopuje, a přítomnosti, a když potom v pubertě překoná tuto bezprostřednost, je jeho zrak upřen hlavně do budoucnosti. Mládí, lépe řečeno dětství, je objektivistické, stáří subjektivistické. To je veliký rozdíl mezi ránem a večerem lidského života.

Pokračování

BULVÁR ZTRACENÝCH ILUZÍ
Malá retrospektiva

Slavomír Ravik

Nakonec, aniž bychom to měli původně v úmyslu, nemůžeme, než se pozastavit nad jednou revolucí, která vzbudila největší rozruch v závěru druhého tisíciletí, a i když sama selhala, zpochybnila naše tradiční, dobře vyšlapané, ale stále neschůdnější cesty. Je to ruská revoluce a její následky.

Nejprve bude na místě zopakovat slova básníka Alexandra S. Puškina, který století před revolucí poznamenal: „Chraň nás Bůh před ruskou revolucí – dostanou se v ní navrch lidé, kterým je vlastní život za půl kopějky a cizí docela už zadarmo.“ A to Puškin žil v mezidobí let 1799–1837.

V tomto smyslu bylo dvacáté století klasickou ilustrací. Vladimíra Iljiče Lenina jistě nebude nikdo obviňovat, že by šlo o profesionálního zloducha. Snad osobně nezhatil život žádného člověka – avšak svým působením otevřel Rusku cestu násilí. Jak jinak si vysvětlit jeho výklad, že „proletariát nepotřebuje stát v zájmu svobody, ale v zájmu potlačení svých nepřátel“. Tak navazoval na Bedřicha Engelse, který nám ozřejmil, že „ve skutečnosti stát není nic jiného než mašinerie ovládání jedné třídy druhou třídou, a to v demokratické republice o nic méně než v monarchii“.

Na jiném místě, v dopise z roku 1872 říká Engels výslovně: „Neznám nic autoritativnějšího než revoluce, kdy s pomocí pum a kulí vnucuje vlastní vůle jiným.“ O rok později k tomu dodává, že revoluce ke svému prosazení prostředků neobyčejně autoritativních; „a jestliže vítězná strana nechce přijít o plody svého boje, musí udržovat své panství strachem, který reakcionářům nahánějí její zbraně.“

To ovšem Engelse nenapadlo, že podle jeho scénáře si budou takto počínat v Rusku, protože klasikové předpokládali, že k realizaci programu nesáhnou vyspělé země západní Evropy, ale naopak rozvojové země, které jak Engels, tak Marx, slušně řečeno, nezbožňovali. Ruský státník a bouřlivák V. I. Lenin byl v tomto smyslu jejich učenlivým žákem – a stojí tudíž za to ocitovat jeho výzvu pronesenou v předvečer převratu, 6. listopadu 1917. Podle jeho slov „uchopit moc lze jedině povstáním, jehož politický cíl se ujasní po uchopení moci“. Je věru kuriózní, představíme-li si, že se o osudech milionů rozhoduje v momentě, kdy štáb revoluce překračuje Rubicon, ale o cíli další cesty se rozhoduje teprve po překročení předělu, kdy už nebude cesty zpátky.

Tak se otevřela cesta k násilí – nejen jako prostředku k dosažení moci, ale jako k cíli celého pohybu. V předtuše neblahých konců jeden z předáků té doby Lev B. Kameněv navrhl Leninovi už 7. listopadu, před osudným útokem na Zimní palác, aby zrušil trest smrti – byl odmítnut slovy, že „je to hloupost, je to nepřípustné slabošství, pacifistická iluze. Je možno se domnívat, že se dá revoluce dělat bez střílení?“ Sám Kameněv byl o necelých dvacet let později (1936) popraven.

Tragicky skončila i další dvojice, Trocký a Dzeržinskij – první byl strůjcem a hrdinou ruské revoluce, ten druhý, přezdívaný jako architekt teroru, nebo též „krvavý či železný Felix" byl zakladatelem policejní organizace, z níž se po mnoha proměnách stala a přešla přes práh třetího tisíciletí organizace zvaná KGB. Tito muži tedy hned po vítězném převratu rozeslali všem mocenským centrům tento program: „Bělogvardějská kontrarevoluční hydra je poražena… Jsou odzbrojeni a nepotřebujeme se jich bát. To však neznamená, že bychom je měli nechat na pokoji… Čím dříve se jich zbavíme, tím dříve se přiblížíme socialismu. Houževnatý, neúnavný boj s tímto živlem, boj, v němž se nesmíme štítit žádných metod a prostředků, a po němž nesmí zůstat na živu ani jediný bělogvardějský generál, důstojník, ani jediný četník, úředník, pop,mnich, sektář a vůbec každý, kdo je uhněten z kontrarevolučního těsta, toť naše čekistické heslo…"

Nakonec tedy došlo i na autory tohoto programu – Felix Dzeržinskij, zakladatel Čeky, zemřel roku 1926 za záhadných okolností – údajně na infarkt myokardu. Lev. B. Trockij byl poslán do vyhnanství – a smrt obyčejnou sekyrkou atentátníka jej zastihla v exilu v Mexiku roku 1940. Ještě během života si posteskl, že „Lenin a jeho společníci jsou již otráveni vazkým jedem moci. Lenin je chladný eskamotér, který lacino rozprodá čest a život proletariátu". Lenin a v mnohonásobné míře pak Josif Vissarionovič Stalin se stali reprezentanty moci coby nesmírně lákavé čarodějky. Rusko bolševické však bylo dnes přetaveno v zemi oligarchů, a západní společnost se podrobuje korporacím finanční anebo průmyslové či mediální povahy. Uprostřed všeobecného neklidu a rizika krizí, v hrozbě nového stěhování národů se i tak zvaná civilizovaná společnost vzdává svých práv, připouští pomalému přiškrcování svobod ve prospěch sporného bezpečí a všemožných mocenských manipulací.

Planeta Země se proměnila v závodiště stran a klanů, jimž dneska tleská z tribun konzumní dav s nadějí, že zítřek bude ještě bohatší, než dnes. I když sen o bohatství Ameriky pro všechny je nesplnitelnou vidinou. Zahltíme se prostě odpady, zplundrujeme zdroje energie a surovin, nejen bez ohledu na chudší populaci zbývajících kontinentů, ale bez ohledu na planetu, která naše rozpustilosti prostě neunese.

Mimochodem již několikrát citovaný filosof Jičín, jak bývalo jeho zvykem, charakterizoval momentálně nejsilnější mocnosti jednou větou: „Mezi americkými demokraty a ruskými komunisty není žádný podstatný rozdíl v životním názoru. Proto nazývám první komunisty a druhé bolševiky." Moc v celém světě také vydatně obrousila své manýry – vraždí se ve velkém na periferii světa, v samotném centru dění padnou výstřely jen zřídkakdy.

Lenin byl tedy do jisté míry vizionářem a strůjcem receptů pro nastávající věk, když napsal, že lidé se dělí na ty, kterým se vládne, a na odborníky na vládnutí, na ty, kdo se povznášejí nad společnost a nazývají se vládci, „představitelé státu". Vzpomeňme si na naši „svatou trojici", na moc výkonnou, soudní a zákonodárnou, které zkorodovaly vlivem korupce. Protože mocenské praktiky se mění časem jen nepatrně, nakonec shledáváme, že současné režimy jedou takříkajíc na hraně, a sklouznutí do propasti nezákonnosti je rizikem, na něž jsme si – jako na všechny hazardní kroky lidstva – prostě zvykli.

Jako by se k tomuto textu přidával filozof Jičín, zanechal nám jen stručnou poznámku, že „všechno by se dalo nakonec omluvit, kdyby měl člověk aspoň tolik slušnosti, aby se přiznal, že diferenciace při hodnocení životů má čistě sprostý, praktický, utilitární (prospěchářský) účel. Čert vezmi všechny ostatní, jde o nás, jsme pány ostatních tvorů a sami vytváříme mravní normy, jak je potřebujeme, podle práva silnějšího. Kdyby se poctivě přiznali, jsme svině, tak budiž. Ale oni si myslí, jak jsou čistí a nevinní, jak jsou ušlechtilí".

A dále, „kdyby si přiznali, jsme šelmy, správné je, co nám slouží, jde o život našeho druhu, a proto máme právo na bezohlednost zrovna jako lev nebo žralok, kdyby morálku chápali jako praktickou nutnost, umožňující sociální existenci, tak prosím. Ale oni si neodpustí, aby nežvanili o posvátných vyšších principech, mravních zákonech v nás či nad námi, absolutních etických hodnotách přikázání božích!"

„Nejhnusnější nejsou skutečnosti, ale pokrytectví. Ta banda považuje za nutné se tvářit, jako by se nic nedělo a všechno bylo v nejlepším pořádku. "

Tedy i bolševici se odvolávali na dědictví kulturní minulosti. Bedřich Engels dovozoval, že jeho a Marxovo dílo je odvozováno od prvních socialistů, označovaných jako utopických a dnes bychom řekli i naivních. (Byli to St. Simon, Fourier a Owen.) Z celé řady moudrých se pak zmínil o další trojici, o Kantovi, o Fichtem a o Hegelovi. Pozoruhodné, protože z Kanta museli minout od počátku jeho „kategorický imperativ", týkající se ušlechtilých mravů a dobré vůle. Zásada mravního imperativu byla prostá: „Jednej podle zásady, o které bys chtěl, aby se stala obecným zákonem. " Je to ovšem princip, který si může osvojit i každý ničema, který touží po moci. Vlastní touhy by chtěl povýšit na obecně platný princip.

Immanuel Kant (1724–1804) měl na mysli svou vlastní stěžejní myšlenku. „Dvě věci naplňují mysl vždy novým rostoucím úžasem a úctou, čím častěji a více o nich člověk rozjímá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. " Tedy takřečení klasikové marxismu si nejspíše všimli otázek, které nám Kant prezentoval: co mohu vědět, co mám činit, v co doufat a co je člověk? To je ovšem otázka pro každého z nás, smrtelníků – a každý na čtveřici otazníků bude odpovídat podle svého založení. Marx s Engelsem ovšem nebažili po osobní moci, nicméně hlavní personou byl pro ně proletář, doufali, že dříve či později dojde k revoltě a činili všechno pro to, aby k této vidině nabudili levici. Přičemž Marx shledal, že k dosažení určitého cíle je ochoten spojit se i s čertem . . .

Jejich učení bylo tehdy víceméně jen snem, který vypadal jinak v Marxově mládí, jinak v jeho středním a pokročilém věku. No a Engels sám revidoval ještě před koncem života některé zásadní myšlenky, (například zákon hodnoty), a když zesnul (1895) v Londýně, nabili jej, podle jeho vlastního přání, do lodního kanonu a odpálili proti vycházejícímu slunci. I když oběma ledacos nevyšlo, jak si představovali, tento výstřel byl dokonalým nápadem a potvrzuje Engelsovu znalost vojenské techniky. Nabije-li se do kanonu něco jiného než náboj, výbuch rozpráší částečky živočišné hmoty do ztracena.

Inu dnes je marxismus jen jednou perličkou v bohatství nejrůznějších myslitelů a škol, od starověkých civilizací, antické moudrosti až k velké šíři a myšlenkové hloubce posledního tisíciletí. Někdejší proletáři se stali kvalifikovaným personálem, dokonce

střední třídou, která taje jako sníh, ovšem sociální pnutí dostává jinou dimenzi, jak jsme viděli v obrazu nůžek, které se rozpínají do takové míry, že hrozí prasknutí nýtu, který drží obě nožnice pohromadě.

Na závěr dejme slovo filozofu Emanuelu Rádlovi, který na téma revolucí poznamenal, že „takto revolucí a agitací, pokřikem na celý svět, se veliké nové myšlenky netvoří. Když nová idea se zvedá, je ticho a lidé ještě spí, ponenáhlu stíny tohoto světa prchají a z ticha stoupá nové slunce na zamžená údolí".

Z knihy ‚Bulvár ztracených iluzí' vydané v roce 2019 za podpory České nadace 2000

Úvodní slovo k historii hradu Štěpanice

Pojďte a poslyšte

Pokračování

Josef Fait

Pojďte a poslyšte o událostech dávných časů opředených tajemnostmi, pověstmi a legendami, ale i listinami, které jako jediné napomáhají alespoň částečně rozluštit odumřelý čas Věků, od nepaměti procházejícími dolinou, pokrytou hustými pralesními hvozdy a protknutou šuměním dvou vodních toků, z nichž Jizerka nese svůj název ještě z pradávného keltského, lokalitního osídlení, podobně i řeka Jizera, proudící táhlým údolím, na jehož konci stáčí své stříbřité vlny vody k Českému ráji. Též její levý přítok, řeka Mumlava, traduje své pojmenování z keltských dob. Možné prapůvodní osídlení a spíše sporadické vztahuje se kolem říčky Jizerky, prokazatelně bylo tomu tak i při Jizeře, okrajová zmínka o obou vodních tocích naznačuje jen spojitost jmennou s přítomností domněle keltskou, a pokud k Jizerce i situovanou, nemá žádného prokazatelného doložení a je pouhým dohadem. Proto v době, kdy započala se rýsovat nejranější historie doliny, zůstává vše jen na představivosti, s níž do místních prvopočátků nahlédneme. Zjeví se nejprve celistvý pás lesnatého skupenství, v jehož skrytu nalézalo útulek bezpočet různorodé zvěře a ptactva, kde pod nerušeným půdním příkrovem čekalo mnohé rudné bohatství svého objevu a výtěžnosti. Doba devíti staletí dolinou prošlá a téměř v zapomenutí ulehlá, zastřela již nemálo soudobých podrobností a nezbývá než pro ucelení doplnit si představivostí co z minulosti doloženo i známo jest. Mlhavé prvopočátky proniknutí člověka v tato přírodní panenská místa lze spojovat teprve až s kolonizací doliny, čímž otevírají nahlédnutí i do pozdějšího dějinného vývoje, směřující k postavení hradu. Pohlédneme-li ve sporé historické prameny, čerpáme onu povědomost, že koncem let 12. století uplatněn tu byl bezprostředně vliv mocného a rozvětveného rodu Markwartického, jehož původ spadá do doby panování krále Vladislava II. Jeho vláda uvedením na trůn datuje se od 17. února roku 1140 do 18. ledna do r. 1174. Při královském dvoře zavedeny byly úřady duchovní i světské a jmenovitě

uváděni jsou dvořané i komorníci, jak listinné zprávy souvěké dokládají z archivní úložnosti. Mezi dvořanstvem zastával tehdy výnosný úřad jistý Markwart, rodem Němec a nabyvši jmění, vystoupil ze služeb královských a založením potomního jmenného rodu, zcela se osamostatnil. Zanedlouho mocenský, markwartický vliv se započal územně rozšiřovat zřízením průzkumných kolonizačních čet a družin, kdy jedné takové se podařilo proniknout v táhlou dolinu, v které byl objeven i dvojí, bohatý vodní zdroj. Potok bystře proudící, navrch rybný, pstruhový, jako spásný a životodárný byl pojmenován stejně s biblickým Cedronem památným křtem Spasitele. Záhy, zcela nepochybně vzniklo při obou povodích říčky Jizerky i potoka Cedronu osadní centrum a pojmenování na počest vůdce kolonizační družiny vladyky Ščepána. Jak plynul čas, osada vzrůstala a nutně potřebovala rozšíření půdní základny. Klučení a vypalování lesních ploch pro získání zemědělské výnosnosti se co nejméně praktikovalo a les už byl jen soustavně mýcen, což mělo svůj dobrý důvod. Silné kmeny dobře posloužily ke stavbám obydlí a k palisádnímu ohrazení osadního prostoru a bohatý přebytek dřevní hmoty byl účelně milířován. Výnosné dřevěné uhlí se stávalo záhy velice žádaným artiklem, neboť se již vzmáhalo rudné kutání a toho uhlí bylo nutně zapotřebí k tavbám železné rudy, která hojně a spíše povrchově v čočkovitém výskytu se nacházela. Mimo to nepochybně také místní využití kovářské a slévárenské s nadměrným uhelným výnosem k odprodeji či výměně zboží dopomáhalo štěpanické osadě k všestrannému prospěchu. Navíc v písku tichých zátočin vodních bylo objeveno zlato, zprvu jen náhodně, ale velmi brzy zde našly uplatnění rýžovnické dnes řečeno firmy, které po vytěžení zlata postupovaly proti toku Jizerky a Cedronu a jejích přítocích. O výnos se dělily podle platného horního zákona s králem, vlastníky toků a pozemků, s odvody mincovnímu úřadu a jistě jim něco zůstávalo bokem i přes přísný dohled hlídačů. Ves jen snad z těžby měla pracovní příležitosti a hostinští příjmy z provozování živností.

Tak v pilné, každodenní práci zprvu uběhla řada let v odlehlosti, nerušené všeho dění v zemi často zmítané nepokoji i boji, až časový ukazatel posunul se k letopočtu 1280 a vyznačil jím významný předěl, byť se prozatím bezprostředně osady ani poměrů štěpanické doliny netýkal, ale projevil se i dolehl zanedlouho.

Čas upřel pozornost hlavně k oblasti dnešního Českého ráje, tehdy ještě bezejmennému, neprostupnému a skalnatému terénu, přesto sem byl náhle obrácen zájem. Předcházelo ovšem vícero spojitostí, především pak se jménem Jaroslava Markwarta z Hruštice, vesnice nedaleko Turnova. V roce 1260 se náhle zviditelňuje rozhodnutím osamostatnit se a vymaněním se z rodového svazku založit nový hrad a tím i rod. Své tři syny nejprve územně podělil a nejstaršího Zdeňka pověřil výstavbou nového sídla. Hrad byl založen na třech mohutných skalách a mimořádně náročně budován po osm let.

V roce 1280 je stavebně dokončen a vchází do své příští historie. Slavnostně dle tehdejšího módního trendu německého pojmenován je Waldenstein, jenž pevností i nedobytností svojí a příštím rodem, popředním i proslavením byl v Království českém. A jak soudobý kronikář zapomněl za-

znamenat, že roku ? „bezpočtem kop grošů českých jest vyzdvižen, výstavností sluje a pevností jest na slovo vzatou.“ Hrad na svoji dobu i tehdejší dobývací možnosti zcela bezpečný sestával ze tří samostatných částí navzájem propojenými visutými mosty. Přesto pro naprosté zabezpečení založen byl ještě v blízkosti Valdštejna hrádek zvaný Kavčí, rozšiřující předhradní význam. Stával ještě v mnohem nepřístupnějším skalnatém terénu než hrad Valdštejn sám. Jeho nepatrné pozůstatky jsou nesnadno přístupné mezi skalními srázy a pouze v jeho střední dostupnější části lze spatřit místnost ve skále vytesanou. Hrádek byl nevelký s významem toliko lokálním, obranným.

Osudy zániku obou hradů přes někdejší nedobytný svůj věhlas, naplnily se roku 1440, během něhož se ocitly v držení zlotřilých lapků a zemských škůdců i musely být jako hnízda lupičská oblehnuty a dobyty landfrýdem kraje hradeckého pod vůdcovstvím Jetřicha z Miletínka. Nejdříve podlehl Waldenstein, následně hrádek na Kavčinách a neslavně tak skončily významné dějiny hradů obou. Jejich značné poboření navíc znamenalo zkázu, z níž se již nepovznesly nikdy zúplna, přesto ještě do konce 15. věku byl hrad obýván. Kavčí hrádek rozvrácen trvale. Snaha po zachování významného památníku vedla tehdejšího majitele hruboskalského panství hraběte Lexu z Ahrenthalu, (hraběcí titul si jako bohatý továrník zakoupil) k zájmu nechat rozvaliny Valdštejna „novogoticky“ opravit a to dosti necitlivě. Přesto vzpomínán je jako zachránce alespoň nejhlavnějších částí porušeného zdiva a zpřístupnění tak celého hradu podnes lákajícího romantikou i monumentálností svých pozůstatků někdy hradu z dávných rytířských dob, ať již jako zkazka o Zdeňkovi z Valdštejna, dostavivšího se do vojenského tábora krále Přemysla Otakara s 24 syny k tažení proti pohanským Prusům, což jen dokládá, jak velice byl Waldensteinský rod plodný a rozvětvený, ať z pravého či levého boku. (

Známá pověst, dnes zobrazována na zámku v Duchcově, nemá však historického doložení). Doba vzniku hradu Valdštejna byla i příštími lety 1281–82 velice zlá, náležejícími mezi nejnešťastnější v dějinách českých. Sám rok 1280, kdy při svém stavebním počínání hrad Waldenstein v celé své vznosné kráse se měl po dokončení výstražně zaskvět, spadá do počátku bouřlivé doby válečné v celé české zemi s takovým sociálním dopadem, že venkovští lidé vrátivší se po novém roce do svých domovů, neměli čím živit rodin svých a hned na počátku roku 1281 těžce strádali. Následkem toho nastal hladomor neslýchaný po celém Království českém a trval až do poloviny roku 1282, náležející k nepamětnému kdy.

Děsná jsou slova a obrazy, kterými pisatelé soudobí Boží tu ránu líčí: „Zoufalí hladovci zdivočele a násilím do stavení se vdírali a na vše co k snědku se vrhali, co by hlad jejich mohlo ukojit. Nepohrdli ani pupenci, travinami, kůrou stromů a všelijakými mršinami, živočichy, ba i na lidi číhali, útočili, vraždili je a poté zžírali. “ Není známo, kolik lidí v celé zemi během těch let zemřelo, jen toliko v Praze udává se počet jejich na šest set tisíc. „Konečně až sám Pán Bůh smilovav se, úrodu hojnou roku 1282 dopřál a tou hrůzám a žalostem přítrž učinil. “ Tak dočítáme se v Dějinách národu českého. V časech již pokojnějších zase vzrůstal počet obyvatelů Českého království.

Pokračováni

Obrazy zimní horské krásy

Josef Aleš–Lyžec

ZIMNÍ TURISTIKA (II. POKRAČOVÁNÍ)

Druhé středisko zimního sportu v českém Krkonoší jest v městě Vysokém nad Jizerou.

V tomto desetiletí lyže tam doslova zdomácněly. V nejedné rodině jezdí všichni, i nejstarší (p. Skrbek v 7. desítce věku). Zdá se, že vysocké maminky již staví – po příkladu finských a laponských – své zlatoušky z kolébky přímo na lyže (nejmladšímu lyžci v rodině p. Josífkově byly r. 1908 tři léta!). A nejezdí tam jen pro zábavu. Jako v lidnatém podhoří Jizerském, kde je nadbytek výborných silnic, lehounký rennwolf, tak lyže staly se Vysockým nepostradatelným vozidlem. Nejen hajným, majitelům honitby a přespolním žákům! V té příčině vyrovná se Vysockým jen horský kout pod Žalým, okolí Štěpanic. Česká obec lyžecká pořádala ve Vysokém čtvery velké mezinárodní závody, poprvé 1903. Vedle nich Vysočtí vypravují od 1904 své vlastní místní závody, a po příkladu jejich též čilý lyžařský odbor Sokola v Mrklově pod Žalým. Český Skiklub ve Vysokém honosí se toho času nejlepšími skokany. Pan Jodas skáče krásně a čistě (bez pádu) až 18 metrů. Ovšem více než na dálce záleží na elegantní jistotě a snadnosti skoku, čehož naši lyžci v Krkonoších si – hledě k jejich výkonům – dobře vědomi! W. Paulcke jmenuje skok korunou lyžeckého umění a praví, že stačí skok desetimetrový k dokonalosti lyžecké. V zimě 1906 konal se v Krkonoších poprvé veliký závod padesátikilometrový (zvítězil p. Kraus, člen K. s. Ski v Jilemnici), roku 1907 po druhé (zvítězil p. Hanč, člen téhož sdružení), po třetí 1908 (zvítězil týž v 7 hodinách 10 min.) na dráze Jilemnice–Mrklov–Vrchlabí–Lahrovy boudy–Luční b. Obří . b–Sněžka–Obří b. –b. Prince Jindřicha–M. Šišák–Petrova b. –Dívčí hřbet–V. Kolo–Fialík–Tvarožník–Kokrháč–Dvorské b. –Rezek. –Křižlice–D. Štěpanice–Jilemnice. Závod ten je spíše soutěží turistickou, nejen zkouškou síly, otužilosti, vytrvalosti, ale i solidarity, ježto všem účastníkům (ovšem vybraným) jest setrvat pohromadě téměř až do konce trati v stejné turistické výzbroji a v počasí jakémkoli.

V ústřední jednotě, Svazu lyžařů v Království českém jsou zastoupeny vedle jmenovaných již klubů ještě Lyžařský odbor Sokola v Mrklově a české kroužky lyžařů v N. Světě, v Králově Dvoře, Plavech, Benecku, Náchodě, v Č. Budějovicích a v Mostě pod Rudohořím. Mimo Svaz, ale v přátelským s ním stycích jsou Zimní odbor klubu č, turistů v Moravské Ostravě a kroužku lyžců v Hronově n. Metují, v Klatovech, Jindř. Hradci, Vimperku, N. Pace, ve Vídni a Liberci. V zimě 1908 ustavil se v Praze samostatný Český spolek pro zimní sporty.

Společným věstníkem jmenovaných klubů a kroužků, tlumočníkem ideálních tužeb, jejich výkonů a družnosti jest pečlivě řízený obrázkový týdeník Zimní Sport, který pražský Skiklub v zimních měsících vydává, nejen pro své členy, ale pro všechny, kteří upřímně o zimní sport a zimní krásy přírodní se zajímají. Také Časopis turistů, český Alpský věstník a ostatní české sportovní listy, zejména Sport a hry a Sportovní Přehled, pilně přihlížejí

k zimní turistice a všem odvětvím zimního sportu, tudíž i k lyžbě, rovněž pilně zaznamenávají jejich rozvoj i velké denní listy české. Jmenovaná sdružení šíří známost o půvabné, divůplné zimě v našich horách také přednáškami skvěle dokumentovanými promítáním diapositivů a výstavkami. Nejčilejší jsou v té příčině Pražané a Jilemničtí s Plzeňany. Avšak nejvíce zásluh o poučení o pravém stavu zimy v horách a zdar zimního sportu a zimní turistiky vůbec mají pánové **Jan Buchar,** řídící učitel v D. Štěpanicích u Jilemnice, náčelník Svazu lyž. v království českém a **Jos. Rössler – Ořovský**, velkoobchodník v Praze, předseda téhož Svazu. První četnými přednáškami a články v našich listech, druhý ústními a písemnými referáty doma i v cizině. Ale nad to nade vše oba jsou z našich zkušených pořadatelů závodů a zimních výprav do hor nejčinnější, oba jsou takřka jednou věrnou, nerozlučnou duší české lyžby a turistiky v severních horách našich.

Školní úřady nám dovolily provozovat v zimě tělocvik venku, na lyžích. Ano, proč se mořit v těsnotě školní tělocvičny? Za humny Vysokého svěží větřík stále pohrává, tam žádný prach nevniká do plic ani tuberkulosní bacily. I na širé prostoře pláně a svahů lze navyknout všem sokolským ctnostem: pořádku, dochvilnosti, duchapřítomnosti, odvaze, vyvinout obratnost a sílu. Jenom venku lze doopravdy tužit tělo a bystřit smysly. Vedením učitelů žáci zvykají správným postojům a ladným, účelným pohybům, stejnoměrné rychlosti ve sboru, vyučí se všem kusům lyžeckého umění, i skoku zdárně, jak závody ukázaly. Mocnými pohyby a čistým vzduchem hruď se šíří, krev čile proudí, výměna látek je živá, chuť k jídlu se zvyšuje, všecky svaly, zvláště nohou, rukou, hrudní a břišní mohutní. Oči mladých lyžců a lyžek jiskří bystře pozorujíce svah, a rychle, někdy v okamžení, určují směr a rychlost jízdy, učí odvaze i rozvaze. Přesvědčil jsem se jako učitel, že plaché, nesmělé dítě lyžením stává se rázným, nabývá sebedůvěry, jistoty, že dítě zádumčivé trvale oživí, rozradostní mocí zdravého pohybu a zimní krásy, jež zůstává zavřeným světem, nesrozumitelnou knihou tomu, kdo v zimě doma se uzavírá a pečuje o teplo kamen, zapomíná, že v sobě, ve zdravé krvi a plících má výheň stálou, vydatnou a spolehlivou, že třeba jen se pohnout ve zdravém vzduchu.

Které město české má takovou výsostnou polohu s tak čistým vzduchem, s takovou nádhernou bellavistou jako Vysoké? Jih a západ věnčí ladné nitrozemské výšiny, za nimiž miniaturní obrysy středohorských kuželů se vynořují do nekonečna roztouženému zraku. Na severu lesné Jizerské hory, na východě velebné průčelí Krkonoš, jemuž bezlesými vrcholy a hřbety a hřbety a hloubkou Jizeřína dolu v popředí, dostává se velehorské mohutnosti. Tam švarný junák – Kokrháč! Jaké má smělé, výrazné témě, jaká rozložitá ramena vysokých hřbetů vpravo, vlevo, jaké mocné poprsí pobočných odnoží! A z podhorského jeho popředí každý menší kopec by byl v kraji slušnou horou! Žádný obraz, byť i sebe věrnější, nemůže zde plně vystihnout luznou skutečnost.

Milují Němci své hory a podivují se jim vroucněji, než my dovedeme? A snad také vzájemná důvěra a družnost jejich jsou větší, upřímnější? Čím byly Janské Lázně, Krümmhübel a Schreiberhava před 30, 40 lety? A nyní…? *(Poznámka redakce: Kniha vyšla před 120 lety!)* Založili tam snad ruce a spokojují se tím, co mají? Pořád nešetří peněz, umu a píle okrašlujíce přírodu uměním, opatřujíce úhledné své osady všemožným pohodlím

a výhodami, a tou péčí vábí další tisíce svých krajanů a cizinců. Oni vědí, že ty časy náležejí ještě daleké budoucnosti, v níž turistická horečka a touha městských lidí po horském zátiší budou překonanými věcmi. A zimní turistika teprve stává se módní!

Proč by smavé, přerozkošné Štěpanické údolí, jež každým krokem do výše nabývá horsky dokonalejšího vzezření, nemohlo stát se blízké Jilemnici timtéž, čím je Spindelmühle vzdálenějšímu Vrchlabí? Proč do dneška na výslunných jihozápadních svazích Žalého, našeho Žalého, v Mrklově a Benecku, ještě není půl sta českých vil? Pohleďte cestou na Žalý nebo s jeho rozhledny do českého kraje! Užaslé oči vaše vpíjí se v podívanou neméně čarovnou, než jaké se prostírá k severní k severní horské půli nebetyčného obzoru. Pohled s Ještědu na údolí Nisy s Libercem není mohutnější ani pěknější. Jaký výrazný, malebný střed vytvořuje v tom obrazu Štěpanické údolí! Světlými háji znenáhla se níží v temnou hlubinu lesů a na konci opěr zvolna jasnou zelení zahrad a údolních hájů splývá se dvěma doly opodál, půl tisíce metrů pod vrcholem Žalého. Nejen ladná linie silničních zátok tu zpívá v souhře krajinného reliéfu a jeho barev, to údolí celé jest jako slavná píseň mohutného sboru. Rozběhlé javoří a boučí nahoře, – hravé allegro dětských hlasů z porůznu v jednolitý, harmonický proud se sbírá a dál nenáhle se mění v příval slavných mužských hlasů, jež zabouřivše se rozplynou se dole, zmizí v laškovné hře sladkých dívčích a jinošských – to ztemnělé jehlany smrčí vysokého lesa vprostřed svahů zprvu sestupují vážně, zvolna, potom kvapem hlubokými stupni spadají v světlé zahrady a girlandy olší až na dno potoka Cedronu, by opodál jemně splynuly s březovými háji na stráních a zmizely v dálce ztlumenými tóny v širším, nižším kraji. Polovina vyhlídkové krásy Žalého je toto jeho české údolí.

A lid náš zde je pracovitý, přívětivý, všemu dobru přístupný, a příbytky jeho jsou čisté, oku milé. Poloha všude teplá, na výsluní, ale všude i hojnost stínu a pramenité vody, vzduch vonný z podhorských lesů a lučního kvítí. Horské ty kouty údolní i ve svazích, všecky ty ladné výšiny kolem Žalého, blízké hodinu, nejvýš dvě čistému, vzkvétajícímu českému městu – nejsou-li jako stvořeny pro horské zátiší zámožných našinců z Prahy a Polabí? V létě i v zimě krása velkolepá i něžná, klid a zdraví jsou tu domovem.

A byť to bylo již dávno „známo“, třeba to opakovat znovu a znovu jako novinku: Jilemnice a Vysoké jsou přirozená a nejbližší česká východiště do našich severních hor. V nich a v okolí jejich ve vlastních vilách měla by se soustředit česká elita, která miluje horskou krásu letní a přeje si poznat zimní horské divy a radosti. Prospělo by to zdraví jejímu i českému podhoří neméně krásnému, než jsou hory samy. Potom i o těch severních horách mohli bychom správněji říkat, že jsou naše.

Pokračování

Krakonoš a truhlář

Antonín Pochop

I.

Jeden chalupník na Hejlově – tam je vidět na Kokrháč jako do cíle – měl také několik synů, všecko řemeslníky ve světě. Ale každého roku o vánocích se všichni sešli při štědrovečerní večeři v rodném domě. Na ten den se všichni těšívali.

A tak jednoho roku byli již shromážděni kolem stolu a chystali se k večeři – měli jako obyčejně houbovou polívku a houbovec. Všecko bylo přichystáno, a přece nesedli. Někoho očekávali – Jan – truhlář, on pracoval ve Slizku, dosud schází, nepřichází. Venku vichřice zuřila, řádila, spousty sněhu metala, běda tomu, kdo dnes na cestě! A Jan, náš Jan! Stihne–li to jeho! V takových obavách povečeřeli bez něho. Smutné měli letos vánoce – Nepřišel.

2.

A Jan byl na cestě. Již přicházel k Rezku, když se strhla ona hrozná bouře. Ani na krok před sebe neviděl, vítr honil sníh a zaslepoval oči. Cesty zaváty – nevěděl kudy kam. Cítil, jak ho síly opouštějí, jak při těžké chůzi umdlévá. Dnes – Štědrý den – a on snad zahyne bídně, bez pomoci v této pustině.

Pojednou znamená, že ho kdosi drží za ruku. A šli – dlouho – ani slova nepromluvili, až se náhle před nimi rozsvětlí! Ocitli se ve velikém sále, kde stěny jen jen svítily. Tu teprve Jan si všimne svého průvodce. Muž to silný, statný, horátný – v dlouhém plášti, v širokém klobouce. I promluví k němu: „Jsme na místě, hošku. Zde si odpočineš a se posilníš, zde mi dobrou službu prokážeš. Pohleď na ty hromady kamení – samý karbunkl a karneól – to jsou mé poklady převzácné. Potřebuji pro ně bedníček, aby se tu tak jen nepovalovaly. Za den jistě budeš s prací hotov a pak můžeš odejít domů, kde tě na vánoce čekají“.

A druhý den dal se Jan do díla. Robil bedýnky úhledné a sloužící do nich ukládali lesklé kameny. Do večera bylo vše do nich srovnáno a muž vyvedl ho zase ven. Vedl jej za ruku a po malé chvíli stáli před chalupou na Hejlově. „Toto sobě vezmi za svou dobrou práci," pravil muž, podal mu bedničku a pak zmizel ve sněžné vánici.

3.

Ve světnici stojí všichni kolem stolu. Je Štědrý den, na stole zas voní houbová polívka, houbovec. Ale tváře všech jsou vážné, zarmoucené. Není divu – vzpomínají – Jan loni nepřišel a celý rok potom žádné o něm zprávy. Všecky naděje již pohynuly, že ho, Jana, ještě někdy spatří. Co se stalo s jejich synem a bratrem?

Tu slyš, venku klapka zarachotí – v předsíňce si někdo oklepává sníh – – otevrou se dveře a před nimi stojí dávno oželený, milý Jan. Překvapením nejsou mocni slova, udiveným zrakem patří na něho. Je to on, či jeho duch se zjevil?

On se ozve: „Otče, maminko! Co tak cize na mne hledíte? Bratří, sestry – což mne neznáte? Jsem váš Jan, přicházím ze Slizka."

Teď teprve se vzpamatovali a běží k němu. Byl to pak radostný štědrý den. A on jim vše vypravoval, jak včer a v té futeři zabloudil a jak se den zdržel při práci v tom sále, tak že na štědrý den domů přijít nemohl. „Ale tu vidím, že večeříte, jako jindy o štědrém dni!?" diví se.

„Hochu, hochu, ty se snad mateš," povídá starostlivě matka. „Vždyť dnes je opravdu štědrý den! A loni, to's ani nepřišel. Jen se pamatuj! Dnes máme pátek, a loni byl štědrý den ve čtvrtek! Tys tam pracoval ne den, nýbrž celý rok! Dobré nebe, kde's to vlastně byl?"

Tu on si mne čelo – vzpomíná si, že v síni odložil bedničku. Doskočí pro ni, otevře: tam se lesklo drahého kamení – a na vrchu malá cedulka: „Za práci od Krakonoše."

Ty kameny potom v městě dobře zpeněžili a Jan si zařídil vlastní dílnu a již nikdy do Slizka za prací nešel.

Z knihy „PIRVAN, pohádky a povídky o Krakonošovi" vydané roku 1926.

Skrytá krása kamenů

ODHALENÁ KAMENÁŘSKOU PRACÍ JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

RULA – s křemenem, metamorfovaná

naleziště: Povodí Jizerky
tvrdost: 5–6,5 (Mohse)
barva: šedočerná s křemenem s příměsí kovů
velikost: 95 x 65 mm
stáří: 1,5 mil. let
použití: k obkladačským a podlahovým účelům
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Pomáhá zvýšit sebedůvěru, zručnost, i duševní sílu. Překonává problémy, utkvělé představy, výrazně pomáhá jednat nestranně a objektivně.

ACHÁT

naleziště : Maroko
tvrdost:5: 6 – 7 (Mohse)
barva : mléčná, se slabě šedou kresbou hlavy dravé mořské ryby
velikost : 100 x 60 mm
stáří: 2 mil. let
použití: šperkařství, sběratelství
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Je to minerál, jehož jemná energie ochlazuje a uklidňuje, vnáší do mysli klid a mír, umožňuje svobodné vyjadřování myšlenek a pocitů.

KALENDÁŘ SVOZU ODPADŮ V OBCI BENECKO NA ROK 2023

	LEDEN					ÚNOR					BŘEZEN				
Po		2	9	16	23	30		6	13	20	27		6	13	20	27
Út		3	10	17	24	31		7	14	21	28		7	14	21	28
St		4	11	18	25		1	8	15	22		1	8	15	22	29
Čt		5	12	19	26		2	9	16	23		2	9	16	23	30
Pá		6	13	20	27		3	10	17	24		3	10	17	24	31
So		7	14	21	28		4	11	18	25		4	11	18	25	
Ne	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**		**5**	**12**	**19**	**26**		**5**	**12**	**19**	**26**	

	DUBEN					KVĚTEN					ČERVEN				
Po		3	**10**	17	24	**1**	**8**	15	22	29		5	12	19	26
Út		4	11	18	25	2	9	16	23	30		6	13	20	27
St		5	12	19	26	3	10	17	24	31		7	14	21	28
Čt		6	13	20	27	4	11	18	25		1	8	15	22	29
Pá		**7**	14	21	28	5	12	19	26		2	9	16	23	30
So	1	8	15	22	29	6	13	20	27		3	10	17	24	
Ne	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**	**7**	**14**	**21**	**28**		**4**	**11**	**18**	**25**	

	ČERVENEC					SRPEN					ZÁŘÍ				
Po		3	10	17	24	31		7	14	21	28		4	11	18	25
Út		4	11	18	25		1	8	15	22	29		5	12	19	26
St		**5**	12	19	26		2	9	16	23	30		6	13	20	27
Čt		**6**	13	20	27		3	10	17	24	31		7	14	21	**28**
Pá		7	14	21	28		4	11	18	25		1	8	15	22	29
So	1	8	15	22	29		5	12	19	26		2	9	16	23	30
Ne	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**		**6**	**13**	**20**	**27**		**3**	**10**	**17**	**24**	

	ŘÍJEN					LISTOPAD					PROSINEC					
Po		2	9	16	23	30		6	13	20	27		4	11	18	**25**
Út		3	10	17	24	31		7	14	21	28		5	12	19	**26**
St		4	11	18	25		1	8	15	22	29		6	13	20	27
Čt		5	12	19	26		2	9	16	23	30		7	14	21	28
Pá		6	13	20	27		3	10	**17**	24		1	8	15	22	29
So		7	14	21	**28**		4	11	18	25		2	9	16	23	30
Ne	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**		**5**	**12**	**19**	**26**		**3**	**10**	**17**	**24**	**31**

U P O Z O R N Ě N Í

Popelnice na odpad musí být uzavřené, na popelnicích a v prostoru okolo popelnic nesmí být odkládány neoznačené pytle.
Zákaz odkládání neoznačených pytlů v celé Obci Benecko!